

Länsstyrelsen i Örebro läns föreskrifter för vattenskyddsområde, Sköllersta, Hallsbergs kommun;

beslutade den 17 september 2024.
(1994-2018)

Länsstyrelsen har med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutat att inrätta ett vattenskyddsområde för grundvattentäkten i Sköllersta, Hallsbergs kommun. Områdets geografiska utbredning framgår av bilaga 2 till det meddelade beslutet. Vattenskyddsområdet är indelat i primär och sekundär skyddszon.

Syftet med vattenskyddsområdet är att långsiktigt skydda vattnet som används för livsmedelsproduktion och dricksvattenförsörjning. Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutas att nedan angivna föreskrifter ska gälla inom det fastställda vattenskyddsområdet för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna träder i kraft 20 oktober 2024. Föreskrifterna gäller omedelbart även om de överklagas.

1 § Definitioner

I dessa föreskrifter avses med:

Avfall definieras enligt 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen (2020:614).

Avloppsvatten definieras i 9 kap. miljöbalken.

Befintlig verksamhet avser den verksamhet som bedrivs när dessa föreskrifter träder i kraft.

Bekämpningsmedel definieras i 14 kap. miljöbalken.

Fordon avser varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark (även snöbelagd), vatten eller is.

Fordonsvrak avser fordon som med hänsyn till sitt skick, den tid under vilken det har stått på samma plats eller andra omständigheter måste anses övergivet och som uppenbarligen har ringa eller inget värde.

Förorenade massor avser massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala

tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark. Även snö från snöröjning avses.

Hantering avser i dessa föreskrifter en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, spridning, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Husbehovstäkt avser all brytning av jord, berg och torv för markinnehavarens husbehov. Som sådan räknas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt (se även materialtäkt).

Hushållsspillvatten avser bad-, disk-, tvätt- och toalettavatten.

Materialtäkt avser täkt av, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter, samt täkt av berg (se även husbehovstäkt).

Miljöfarlig verksamhet definieras i 9 kap. miljöbalken.

Normalt husbehov avser sådant behov som uppkommer i det egna hushållet och som inte är förknippat med kommersiellt bruk. Husbehov begränsas vid hantering av enstaka förpackningar av de största storlekarna en enskild konsument kan köpa i detaljhandeln. Tillfällig förvaring av större mängder färg, exempelvis i samband med målning av ett enskilt bostadshus ska också anses vara hantering för husbehov.

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande avser upplag som finns på samma plats längre tid än ett år eller återkommande på samma plats under kortare perioder.

Sällskapsdjur avser djur som används för sällskap och som i allmänhet huvudsakligen vistas inomhus.

Tillfälligt upplag avser ett upplag under mindre än två veckor.

Upplag avser tillfällig eller permanent förvaring direkt på marken eller i vatten.

2 § Petroleumprodukter

Primär skyddszon

Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 50 liter är **förbjuden**.

Från förbudet undantas:

1. Hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av befintliga bostads- och jordbruksfastigheter. För sådan hantering krävs **tillstånd**.
2. Tankning av fordon samt drivmedel i fordon och andra petroleumprodukter i fordon (inklusive arbetsmaskiner). Undantaget gäller inte fordonsvrak.

Sekundär skyddszon

Hantering av petroleumprodukter i större mängd än 250 liter får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från tillståndsplikt är tankning av fordon samt drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inklusive arbetsmaskiner). Undantaget gäller inte fordonsvrak.

3 § Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

Primär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel är **förbjuden**.

Från förbudet undantas:

1. Hantering av ogräsättika.
2. Privatpersons hantering av kemiska bekämpningsmedel inomhus.
3. Privatpersons hantering av medel för bekämpning av skadedjur för normalt husbehov utomhus.

Etablering av lagringsplatser för växtnäringsämnen är **förbjuden**.

Hantering av växtnäringsämnen får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från förbud och krav på tillstånd för växtnäringsämnen är normalt husbehov för privatpersoner.

Sekundär skyddszon

Hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från krav på tillstånd är privatpersons hantering för normalt husbehov.

Lagring av växtnäringsämnen får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från krav på tillstånd är privatpersons lagring för normalt husbehov.

Spridning av stallgödsel får inte förekomma utan **tillstånd**.

4 § Djurhållning

Primär skyddszon

Med undantag för sällskapsdjur får djurhållning inte förekomma utan **tillstånd**.

5 § Upplag av timmer

Primär skyddszon

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande är **förbjudna**.

Tillfälliga upplag av bark, flis, spån och liknande får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från förbud och tillståndspflicht är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

Sekundär skyddszon

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande får inte förekomma utan **tillstånd**.

Undantaget från tillståndspflicht är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

6 § Avloppsvatten

Primär skyddszon

Inrättande av avloppsanläggning för hushållspillvatten där vatten infiltreras i mark är **förbjudet**.

För ändring, som är anmälningspliktig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning krävs **tillstånd**.

7 § Väghållning

Primär skyddszon

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är **förbjudna**.

Spridning av salt för dammbindning får inte förekomma utan **tillstånd**.

Sekundär skyddszon

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt får inte förekomma utan **tillstånd**.

8 § Tåktverksamhet och andra schaktningsarbeten

Primär skyddszon

Materialtåkt (grus-, eller bergtåkt eller liknande) är **förbjuden**.

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är **förbjuden**.

Schaktningsarbeten, pålning, spontning och underjordsarbete djupare än 1 meter får inte utföras utan **tillstånd**.

Sekundär skyddszon

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är **förbjuden**.

Materialtåkt (grus-, eller bergtåkt eller liknande) som inte fordrar tillstånd enligt miljöbalken, exempelvis husbehovståkt, får inte förekomma utan **tillstånd**.

Schaktningsarbeten, pålning, spontning och underjordsarbete djupare än 1,5 meter får inte utföras utan **tillstånd**.

9 § Energianläggningar och uttag av grundvatten

Primär skyddszon

Inrättande av anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten är **förbjudet**.

Inrättande av anläggningar för uttag av grundvatten är **förbjudet**.

Sekundär skyddszon

Anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten får inte inrättas utan **tillstånd**.

Anläggningar för uttag av grundvatten får inte inrättas utan **tillstånd**.

10 § Fordonstvätt

Primär och sekundär skyddszon

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt är **förbjuden**.

Undantaget från förbud är fordonstvätt som sker på ändamålsenlig anläggning med olje- eller bensinavskiljare.

11 § Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon

Nytablering av miljöfarlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:215) är **förbjuden**.

Sekundär skyddszon

Nytablering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:215) får inte förekomma utan **tillstånd**.

12 § Begravningsplatser

Primär och sekundär skyddszon

Etablering och utvidgning av begravningsplatser är **förbjuden**.

Undantaget från förbud är utvidgning av begravningsplatser för urnsättning. För sådan utvidgning krävs **tillstånd**.

13 § Allmänna bestämmelser

a. Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna träder i kraft en månad efter beslutsdatum. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken gäller föreskrifterna från denna tidpunkt även om de överklagas.

Förbud för verksamheter, anläggningar och pågående markanvändning som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft gäller från och med 20 oktober 2026. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

Tillstånds- eller **anmälningsplikt** för verksamheter, anläggningar och pågående markanvändning som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft gäller från och med 20 oktober 2025. Därefter får verksamheten fortgå, anläggningen kvarstå och markanvändningen fortsätta endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen har lämnat in en ansökan om tillstånd respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljö- och hälsofrågor.

Verksamheter med hantering av kemiska bekämpningsmedel, spridning av stallgödsel och slam, avverkning och fordonstvätt betraktas inte som verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft.

b. Tillstånd och anmälan

Ansökan om **tillstånd** samt **anmälan** enligt föreskrifterna ska göras till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Därvid kan den kommunala nämnden för miljöfrågor föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för vattentäkten. Innan beslut meddelas ska den kommunala nämnden för miljöfrågor höra vattentäktens huvudman.

Tillstånd och **anmälan** enligt dessa föreskrifter krävs inte för verksamheter som har tillståndsprövats eller ska tillståndsprövas enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller 12 kap. miljöbalken (jordbruk och annan verksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

c. Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen meddela dispens från **förbud** i föreskrifterna.

Innan ett **dispensbeslut** meddelas ska Länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman, samt den kommunala nämnden för miljöfrågor.

d. Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande.

e. Skyltning

Vid väggränser till vattenskyddsområdet och invid vägar som passerar genom området ska skyltar sättas upp som utmärker vattenskyddsområdet. Huvudman ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se 2 §) hanteras, ska skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna ska tillhandahållas av huvudman.

Allmänna upplysningar till skyddsföreskrifterna

Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken.

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller förhindra skadan.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen i Örebro län fastställer vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordning (2011:13) är därmed Länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock Länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljö- och hälsofrågor, vilket också gjorts för det vattenskyddsområde och tillhörande föreskrifter som detta beslut avser.

Hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor

I Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2021:10) om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Cistern i och ovan mark samt rörledningar och slangledningar och lösa behållare ska ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat. Vidare är det förbjudet att hantera mer än 150 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor inom vattentäktzon, primär och sekundär skyddszon utan sekundärt skydd. Informationsskylt om ”vattenskyddsområde” ska vara uppsatt vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde.

Ersättning

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning med mera finns i 31 kap. miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen ska väckas hos mark- och miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.

Om det krävs tillstånd för en viss verksamhet eller åtgärd betalas ersättning endast om tillstånd har vägrats eller förenats med särskilda villkor enligt 31 kap. 5 § miljöbalken. Överenskommelse om ersättning ska träffas med sökande; Atria Scandinavia AB. När ingen överenskommelse ska talan om ersättning eller inlösen föras i mark- och miljödomstolen senast ett år efter att beslutet vunnit laga kraft, enligt 31 kap. 13 § miljöbalken.

Skyddsföreskrifterna och övrig lagstiftning

Skyddsföreskrifterna meddelas med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken och har utformats med skyddsbehovet för Sköllersta vattentäkt i fokus. Föreskrifterna är i många avseenden en tillämpning och tolkning av miljöbalkens intentioner som de uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler. I vissa fall kan dock föreskrifterna leda till ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för dessa föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom det här aktuella vattenskyddsområdet, gäller utöver meddelade föreskrifter.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 20 oktober 2024.

På Länsstyrelsens vägnar

Anna Bogren

Maria Rydstedt
(Vatten och naturmiljö)